

PÉCSI UJSÁG

Tek. Magyar Nemzeti Múzeum
Széchenyi könyvtára
Budapest

SZÉKELŐZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
BAJA, GRÓF ZICHY BODOG-TER 8
TELEFONSZÁM: 45.

FELELŐS SZERKESZTŐ
Dr. MAMUSICH JÓZSEF

ELŐFIZETÉS EGY HÓNAPRA 280 fillér.
EGYES PELDÁNYSZÁM ÁRA 12 fillér.
Megjelenik hétköznaponként délután 2 órakor

A kisebbségek magyar és nemzetközi védelme

Serényen folyik a munka a bajai tanítóképzede továbbképző tanfolyamán

Kisebbségi iskoláink tanítói számára a bajai állami tanítóképzőintézetben rendezett továbbképző tanfolyamon serényen folyik a munka. Minden tekintetben az előre megállapított program szerinti. Neubauer János főnöki igazgató már el is utazott. Most vezér Losonczy György mutatja be, hogy lehet nemmagyar ajkú gyermekekkel a magyar olvasmányokat megbeszélgetni. Számukra a magyar könyvet nélkülözhetelenné tenni. Neubauer János mintatanító és Barcsai József és Lux Gyula, vezér Losonczy György mintatanítói pedig Váradi József elméleti fejtegetései vezetik be. A tanításokat szakaszerű megbeszélések követik.

A reggeli és esti órában dr. Schmidt Henrik egyetemi tanár, valamint Lux Gyula és dr. Teltamanti Béla főnöki tanár irányítják a tanítók továbbképző munkáját.

A tanító-hallgatók örömmel állapítják meg, hogy sokat köszönhetnek a bajai tanfolyamnak. Az itt látottak és hallottak nagyon megkönnyítik igen nehéz körülmények között végzett munkájukat és elősegítik a pedagógiai szemlényumban való tevékeny részvételüket is.

A kisebbségi iskolákra vonatkozó törvények és rendeletek ismertetését Váradi József már be is fejezte. Eddikes fejtegetéseit nagy vonásokban folytatatosan a következőkben fog láthatjuk össze.

Eötvösök alma

Eötvös József báró és kiváló munkatársai meg voltak győződve arról, hogy — amikor a világon sehol nem tapasztalható szabadságot biztosítottak a tanítói tekintetében — elősegítik az osztályon és egységes magyar nemzet fokozatos kialakulását. E várszókásuk mind lélek tani, mind erkölcsi szempontból indokolt volt és meg is csodálniuk kellett. Minden törekvésük meddő maradt különösen a határszéli vármegyékben. Ezért vált szükségessé, hogy kötelezővé tegyék a magyar nyelvnek, mint államnyelvnek tanítását. S jöhetett ezt az 1879. évi 18. törvénycikk el is rendelte, 1900-ban hat nemmagyar anyanyelvű magyar állampolgár közül csak egy tudott magyarul. 1906-ban a 3248 nemmagyar anyanyelvű népiskolánk közül 1447 iskolában még mindig teljesen ismeretlen volt a magyar nyelv.

Az 1907. évi 27. törvénycikk

Ezen a végzetes állapoton akart változtatni az 1907. évi 27. törvénycikk. Megkívánta, hogy minden tanító magyar nyelven tegye le hivatali esküjét. Az iskolák egységesen és magyarul állították ki a bizonyítványokat, s ezeken csak hasábosan

használták a kisebbségi nyelvet. Az iskolák kifogástalan magyar hazafias állampolgárokká neveltek a tanulókat ott is, ahol a tanítás különben a tanuló anyanyelvén folyik. Amelyik kisebbségi iskola pedig államsegélyt kért, annak nemcsak a magyar nyelvet kellett tanítani, hanem a számolást, valamint hazánk földrajzát és történelmét, továbbá a polgári jogokat és kötelességeket is magyarul kellett tanítani.

Ezek voltak azok a sarkalatos főelvek, amelyeknek a magyar állam érvényt akart szerezni. De még ezek látszólagos szigorúságából is erjedett, amikor megengedte, hogy a hit és erkölcsi oktatás még az állami népiskolákban is a tanítók anyanyelvén történjen. S az anyanyelvet a többi tantárgy tanítása közben is felhasználhassák a tanítók kisegítő nyelvként. Sőt — a szülők kérelmére — a közigazgatási bizottság az állami, községi, társulati és magán-népiskolákban is elrendelhetette az anyanyelv tanításgyűjtő tanítását.

Újabb országos mozgalom indul meg a Duna—Tisza csatorna megépítése érdekében

Szolnokról jelentik: A száz éve vajdú Duna—Tisza csatorna építési tervének új lendületet adott Mézey Lajos szolnokmegyei törvényhatósági bizottsági tag, aki indítványt adott a Szolnok vármegye törvényhatósági bizottságához a csatornaépítés érdekében.

Az indítvány szerint egyrészt országos közgazdasági, ipari, kereskedelmi és forgalmi szempontból, másrészt pedig magas társadalompolitikai szempontból elkerülhetetlen látja a vármegye az idét a Duna—Tisza csatorna felépítésének megszervezésére és a nagyfontosságú földművelési kérdés megvalósításának támogatása érdekében hasonló határozathozatal vegett megkeresi az összes törvényhatóságokat és egyben a fenti értelemben a kellő fedezet és a tervek részleteinek kidolgozása és illetve biztosítása érdekében az összkormányt megkeresi — felirat formájában.

Az indítvány indoklása utal arra, hogy ha van kor, amely indokolta és időszertűvé teszi a Duna—Tisza csatorna felépítésének szükségességét úgy a mai szomorú időszak nyilvánvalóan az. A trianoni határok folytán a Duna és Tisza közötti közvetlen vízi összeköttetés megszakadt, ami vízforgalmi szempontból a nagy magyar Alföldet elszigetelte olcsó vízi út hiányában a fővárostól. Pó-

nitását. A kir. tanfelügyelők pedig utasítást kaptak, hogy tanítók kinevezésénél és áthelyezésénél olyanokat terjesszenek elő, akik a megpályázott helyen divatos nemmagyar nyelvet is beszélnek. Ez volt a helyzet 1914-ben.

A történelem irenitája

Ha végiggondolunk mindazt, amit előadássorozatában Váradi József hallgatói elé tartott vázlatosan leírta is felsorolt, nyilvánvaló lesz, hogy hazánkban 1868 óta semmiféle lényeges változás nem történt a nemzeti kisebbségek jogi helyzetében. A nemmagyar nyelvű magyar honpolgárok helyzete nemcsak igazságos volt, hanem annyira méltányos, hogy meg a kisebbségek újabb nemzetközi védelme sem tudott azon javítani. E annyira, hogy egy gondolatérvényessé sem fejez ki többet az 1921. évi 33. gyászkeretes törvénycikkbe iktatott trianoni békeszerződés 58. és 59. cikke, mint amennyit a népoktatási alaptörvényünk ugyancsak 58. §-ában ötvenhárom esztendővel azelőtt kiadott. Kár, hogy erre a párisi tárgyalásokon nem mutattak rá. Hadd pitulak volna a hatalmasok.

Még a mostani a, b és c típusú kisebbségi tanítvány népiszkolánk gondolata is már 1879-ben, majd

1907-ben utat tört magának a magyar törvényhozásban. Az sem kellett a gyászkeretes trianoni törvénycikkkel ránk erőszakolni. Csupán annyi változás történt, hogy 1923-ban és azóta (vélhetően a nemzeti kisebbségek lakta községekben a tankötelesek gondviselői szabadon választhatnak a három típus közül. Az a típus a kisebbségi tanítvány iskola. Ebben minden tantárgyat anyanyelven tanítanak, a magyar nyelv azonban rendes és kötelező tantárgy. A b típus vegyes tanítvány kisebbségi iskola, amelyben a tantárgyak egy részét anyanyelven, másik részét magyarul, a beszéd és értelemgyakorlatokat, az olvasást és írást, a számolást és az éneklést pedig anyanyelven és magyarul tanítják. A c típus magyar tanítvány kisebbségi iskola. Ebben az anyanyelv rendes és kötelező tantárgy, különben minden más tantárgyat magyar nyelven tanítanak. Ez a legelterjedtebb típus. 601 kisebbségi tanítvány népiszkolánk közül 519 c-és részben b-típusú és csak 82 a-típusú, mégpedig 50 német, 31 szerb és 1 horvát tanítvány.

A kisebbségi nyelven, de magyar szízzel nevelő és oktató tanítókat Váradi József a rohamcsapatok vezetőihez hasonlította, ők a magyar kultúra tűzvonalában, — amelynek minden egyes népiszkolánk egy-egy őrhelye, — a legföltettebb pontokon állnak. Egyszerre küzdenek az ember és a magyar igazságért. Önfeláldozó munkájukkal voltaképpen a magyarság ezerszentes igaza mellett szállnak síkra, a magyarság világtörténelmi hivatását teljesítik.

Végezetül érdekes táblázatban bemutatja Váradi József, hogy a szövetséges és társult fehérek az u. n. utódállamokat, valamint Bulgáriát, Törökországot és Lengyelországot a velük kötött szerződésekben, csaknem szószentet egyező szövegecikkben kötelezték az uralmuk alá jutott nemzeti kisebbségek védelmére, mint bennünket. Sőt ezeknek az államoknak is kötelezők kellett magukat arra, hogy a nemzeti kisebbségeket védő rendelkezéseket alaptörvényükül ismerik el. Olyan törvényeknek, amelyekkel semminemű törvényük, rendeletük vagy hivatalos intézkedésük nem lehet ellenmondásban vagy ellentétben. Ezekkel szemben következőleg nem lehet semmiféle törvény, rendelet vagy hivatalos intézkedés hatályos.

Tudjuk, fájdalommal tapasztaljuk, hogy hazánk elcsatolt részein ma még nem így van a dolog. De így kell lennie! Az igazság és a fejlődő nemzetközi jog ezt kívánja. Világrésznünk életérdeke pedig megköveteli. A magyarság tehát ismét önfeláldozó becsületességgel jár elől Európa védelmében. Vigasztaljon és lelkesítsen azonban bennünket annak a tudata, hogy nincs jobb számítás a becsületességnél."

Tanítválasztás Bátmonostoron.

E hó 3-án, vasárnap délután választott tanítót Bátmonostor község római katolikus iskolaszéke az V. állásra. A négy pályázó közül egyhangulag bajai földinket Mojzes Rezsőt választották meg, aki 11 éve működik Kazár községben, Nógrád vármegyében s most szülővárosához óhajtott közeledni. Ugyancsak ekkor választottak egy évre helyettes kántortanítót is, Gazdag István ez idén Szegeden végzett kántortanító szemléjében.

A szép Bözsike apja szemeláttára iffa ki a méregpoharat

A mindszenti dráma izgalmas részletei

Mindszent esztergomi megyei községnek 20.000 lakosa van. A Főutcán van Nacsa József pékmeester szép nagy háza, benne augusztus elseje óta fekete gyász tanyáz. Aznap reggel hét órakor itt lett öngyilkos a Nacsacsalád egyetlen gyermeke, szemefénye, mindane, a tizenkilencéves Bözsike, szépségversenyek győztese, akit a helyi netilap, mint a falu legszebb leányát parentált el.

Tényleg: Nacsa Bözsike elbűvölő jelenség volt. Sugárzott a szépségtől, fiatalságtól, jókedvtől, kedvesseggel lebilincselte azokat, ahikkel dolga akadt, akikkel csak beszélt, amellel szorgalmas leány volt, legjobban nevelésben részesült. Gazdag emberek egyetlen gyermeke volt.

Halálos felköszöntő

Augusztus elsején a leány bent volt apjával abban a szobában, ahol reggelizni szoktak. Mit beszélgettek egymásközt, az titokban maradt. Nacsa József csak attól a perctől kezdve mondta el az eseményeket, amelyben a végzet már lesújtott. A szép Bözsike az apjához fordult

— Él boldogul papa! Szervusz papa!

Ezzel már tartotta is a kezében a poharat, amelyben, mint utólag megállapították, lúgkővet oldott fel és gyorsan kiitta annak tartalmát. A maró méregtől az első pillanatban összeesett, de mire apja hozzáugrott már magától is felállt és kiment az udvarra, ahol anyja foglalatzkodott. Apja a nyomában rohant. Anyja a leányt feledt, vonagló arcának láttára megsajtta a történeteket és rémülten kérdezte tőle:

— Mit csináltál?

— Így akartam, anyám.

Ezt válaszolta a szép Bözsike, aki ekkor már imbolyogva állott a lábán.

A vásárhelyi kórházban.

Gyorsan orvost hívtak, aki gyorsan mormosást végzett és intézkedett, hogy beszállítsák a leányt a vásárhelyi kórházba. Befogatták a kocsiba, amely lóhalálában vitte őket az ötven kilométernyire lévő Hódmezővásárhelyre, a kórházba. Az erős, fiatal leány hihetetlen szívóssággal tartotta magát: saját lábán szált fel a kocsira és az egész uton elbeszélgetett szüleiével, ha szemre hányást tettek neki, hogy mért mérgette meg magát, mindig csak azt a választ adta:

— Így akartam.

A kórházban ágyba fektették a leányt és az orvosok megvizsgálták. A vezetőorvos félrehívta Nacsa Józsefet és megmondta neki, hogy nem lehet segíteni a leányán, mert a méreg teljesen fölmarta a gyomrot. A gyomormosásnak részben azért nem volt meg az eredménye, mert a méregsdag igen nagy volt, részben pedig valószínűleg azért, mert a lúgkővet likőrben oldotta fel. Az orvos megmondotta, hogy Nacsa Bözsike még csak néhány óráig, legfeljebb egy napig fog élni. Azt ajánlotta a szülőknél, vigyék haza.

A szülők erre azt mondták a leányoknak, hogy nincs komolyabb baj, indulhatnak haza. Nacsa Bözsike saját maga öltözködött fel, saját lábán ment a kocsihoz és felállt arra. Utközben egyre rosszab-

bul lett, mire már csak pár kilométerre voltak házuktól, meghalt.

A bái szépségkirálynő szerelme

Nacsa Bözsikének augusztus huszonharmadikán lett volna az eljegyzése és őszre volt kitűzve a lakodalom. A vőlegény egy mindszenti kereskedő volt. A tragédia hátterében áll egy másik fiatal mindszenti kereskedő, aki azelőtt udvarolt a leánynak és akit körülrajongtak a tiszta leányalmok. Ugyátszik, se a

leány, se a fiu szülei nem akarták, hogy a fiatalok egymásé legyenek, határozatba ment, hogy ebből a házasságból nem lesz semmi. A leány azonban nem tudott felejteni és most, hogy álmai végső összeomlásához jutott, a méregpohár után nyult.

Mindszent község megrendülten áll a fiatal lelkék e tragédiája előtt. Mély hatást keltett az öngyilkosság híre Baja városában is, ahol a leány apjának bátyja: Nacsa András, a legnagyobb pékműhely tulajdonosa és ahol a leány többször hónapokig tartózkodott, sőt a tavalyi álarcosbálon szépségkirálynővé is megválasztották.

A tanfelügyelő beszámolt a vármegye közigazgatási bizottságának a kisebbségi tanfolyamról

Bácsbodrogvármegye közigazgatási bizottsága szerdán tartotta ülését, amelyen az egyes ügyosztályok vezetői beszámoltak a múlt hónap munkájukról. A közigazgatási helyzetéről Rusztek Károly tanfelügyelő a következőket mondta:

Múltaságos Elnök Ur! Tekintetes Közigazgatási Bizottság!

A július hóra vonatkozó jelentésemet a következőkben teszem meg:

A vall. közokt. min. ur. az eltávozott Saffrán István népművelési titkár helyébe, Hollós Béla gyöngyösi igazgató tanítót bízta meg a népművelési titkári teendők ellátásával, aki ezen hivatását a napokban fogja étvenni. Papp Sándor vaskuti és özv. Nesztné Hazafi Róza kecskéspusztai rk. tanító, illetve tanítónő választását jóváhagyta és részükre a végleges állásmegjelölést kiutalta, a nagybarackkai közs. ovodához pedig Elek Mária okt. ovonőit kinevezte.

Jelentem továbbá, hogy a törvényhatóság területén több tanügyi áthelyezés is történt, nevezetesen a vall. közokt. ügyi min. ur. a szolgálat érdekében Krix Marton és Krug Irma bacsalmási áll. polg. isk. tanárokat Csikdömölkre, illetve Mezőberénybe, majd Juhász Sándor és neje tanárokat Gyomári Jánosalmára, Kment Károlyt Janoshalmáról Tiszafüredre helyezte át.

Végül jelentem, hogy a vall. közokt. ügyi min. ur. az elmu't eszterdókhöz hasonlóan az idén is a kisebbségi tanfelügyelő iskolák tanítói részére Baján kéthetes tanfolyamot rendezett, amelyre Bács-Bodrog vr. területéről a következők tanítók jelentkeztek: Szelezler Katalin Bácsbokodról, özv. Vágvölgyiné Csataljáról, Schw. rer Anna Csávolyról, Priszlinger Antsi Garáról és Szűcs Imre Katymárról.

November 16-án ünnepélyesen elhelyezik Baján a IV. Károly király emlékmű alapkövét

A hercegprímás, a kalocsai érsek és Apponyi Albert gróf fővédnöksége mellett az emlékmű hölgybizottsága megkezdte a gyűjtést. A gyűjtő bizottság védnökei a főispán, polgármester, alispán és Schöber felsőházi tag

Öt esztendővel ezelőtt, 1925. május 15-én dr. Donhoffér Szilárdné elnökletével megalakult Baján a IV. Károly király emlékmű száztagú hölgybizottsága. Az ősi tradíciókhoz lelkes öntudattal ragaszkodó magyar nagyszonyokra és honleányokra az emlékmű felállításával kapcsolatban, újabb nemes feladat vár. A Magyar Nők Szent Korona Szövetsége a száz tagból, időközben kétezer tagúvá növekvő férfi és nő bizottságot arra kért, hogy az emlékmű felállítását agilitásukkal tegyék lehetővé, azaz gyűjtéseik és adományaik révén járuljanak az emlékmű tervének megvalósításához.

A magyar egyházi és közeleti előkezők legnevesebb, legtiszteltebb egyéniségei közöttük dr. Serédi Jusztinián hercegprímás, gróf Apponyi Albert, gróf Zichy Gyula kalocsai érsek állanak a mozgalom élén. A Szövetség által kibocsátott felhívás szövege a következő:

„Kérem. Dr. Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás, gróf Zichy Gyula kalocsai és bácsi érsek, gróf

Apponyi Albert v. b. t. t. fővédnöksége, Bisztray-Balku Gyula Bácsmege és Baja főispánja, galgóczi dr. Schöber Béla felsőházi tag, dr. Vojnics Ferenc Baja város polgármestere, dr. Szabovjevics Dusan Bácsmege alispánja védnöksége alatt működő kétezer tagú bizottság alakítását határozta el a Magyar Nők Szentkorona Szövetsége azon indítvány alapján, melyet a Szövetség f. é. április 26-án tartott évi rendes közgyűlésén dr. Donhoffér Szilárdné terjesztett elő. Az egyhangúlag elfogadott indítvány azt tartalmazza, hogy állítsák emlékműt Baján a Dunapart azon pontján, ahol boldogult IV. Károly királyunk utóljára állott magyar földön, mielőtt mártírhálálal végződött szántóztatását megkezdte.

A határozathoz csatlakoztak: a Magyar Férfiak Szentkorona Szövetsége, elnöke: gr. Károlyi József, a Nemzeti Összetartás Társasága, elnöke gr. Apponyi Albert, a IV. Károly „Tihanyi Országos Emlékbizottság”, elnöke: gr. Széchenyi Emil.

Hirdesse az Emlékmű a nemzet kegyeletét Magyarország utolsó apostoli királya és adja tudni a hajlékai előtt elhaladó idegeneknek, hogy hazánk megconszokásába bele nyugodni sohase fogunk.

Az emlékmű kivételével Ligeti Miklós szobrász és Horváth Béla Baji város műszaki tanácsosa lelték megbízva.

Az emlékmű költségeit a királyhű magyar társadalom adományából véljük fedezhetni, aminek lehetővé tételére céljából a belügyminiszter ur 125193/1930 szám alatt az ország egész területén gyűjtést engedélyezett.

Tisztelettel kérjük kegyeskedjen az Emlékműbizottság tagságát elváltatni és annak létrehozásához némi adománnyal hozzájárulni. Minden adományt hálaes köszönettel veszünk.

Hazafias üdvözléssel: gróf Apponyi Albert s. k. a Magyar Nők Szentkorona Szövetsége orsz. elnöke, hg. Olescachina, Andrássy Klára grófnő s. k. az emlékműbizottság elnöke, a Magyar Nők Szentkorona Szövetsége ügyvezető elnöke, dr. Donhoffér Szilárdné s. k. az emlékműbizottság ügyv. elnöke, szentkereszthelyi Kratochvíl Károly ny. altábornagy s. k. a Nemzeti Összetartás Társasága elnöke, gróf Károlyi József s. k. a Magyar Férfiak Szentkorona Szövetsége elnöke, gróf Széchenyi Emil s. k. a „IV. Károly király tihanyi emlékbizottság” elnöke.

Ujposztás ünnepség keretében az évi november 18-án lesz az emlékmű alapkövének letétele, Baján azon a helyen, ahol a tragikus sorsú IV. Károly király Magyarország földjét elhagyta. A Csonkaország történetében jelentős szerepet játszó híd ötödik lépcsőjéről kezdve az akkor két pár területet már gondosan befásították és ott fogják az emlékművet felállítani.

A 60 napos ultimátum letelt és a baranyai kispasztások nem kaptak választ

Május 18-án tartották Pécsen a kispasztások nagygyűléseit, melyen egyhangúlag elfogadták a pártvezetőség által megjelölt eg. letárgyalt és elfogadott 22 pontból álló határozati javaslatot, melyet Nagy Ferenc, a párt elnöke megokolt beszéd kíséretében Mayer János földművelésügyi miniszter jelenlétében terjesztett a nagyülés elő és amelynek zárószavaiban 60 napos terminust adott kormányának az arra edandó válasza. Együttal azt a súlyos kijelentést is megfette, hogy amennyiben a 60 nap alatti kedvező választ nem kapnak, Baranyában nem fognak egy kormánypárti képviselőt sem megválasztani.

Ez volt a gyűlés magva, melyre a kitűzött 60 nap a múlt héten letelt és arra semmiféle válasz nem jött a kormánytól.

A helyzet megítélésénél eltérő vélemények.

Nagy Ferenc azt írja, hogy az elmondott 60 napos terminus „tényleg ultimátum” volt és amit kimondtak, azt az utolsó szóig állják.

Ezzel szemben Patacsi Dénes pártelnök azt írja, hogy ő szerinte nem tolt ultimátum. A pártvezetőség ülésén Nagy Ferenc felhívta ugyan, hogy tűzzenek ki záros határidőt, amire ő azt indítványozta, hogy ettől álljanak el. Szerinte a

Szép, izléses és jó **BUTOROK** legolcsóbban beszerezhetők

SZABÓ FERENC butoráruházában Kossuth Lajos utca 11.

TELEFON : 340.

Telefon : 240. — GYÁRÜZEM : Bares-utca 4. — Telefon : 240.

pártvezetés nem döntött ez ügyben és Nagy Ferenc a magz szakálára tette volna meg kijelentését. Bárhogy is áll a helyzet, úgy látszik, hogy Patacsi Dónes pártelnök és Nagy Ferenc alelnök egymással szemben állanak, ellentét van közöttük és a pártvezetés van hivatalosan dönteni. Úgy látszik a hatvan napos ultimatum egyetlen eredménye az lesz, hogy a baranyai kisgazdapártban beáll a szakadás.

Legujabb

A rémi juhászbajtár megölte mulatócímboráját a cigányszene miatt

Szabó József rémi huszáros juhász a korcsmában mulatott Ferder Mihály földműveléssel. A zene miatt összeszólalkoztak és Ferder arcra ütötte a bojtárt. Szabó távozott a kocsmából, de egy fa mögött megvárta a földművest és egy husánggal úgy fejbe súlytotta, hogy holtan rogyott össze. A bajai törvényszék vizsgálóbírája tegnap szállt ki a helyszínrre és a letartoztatott juhászt bekísértette az ügyészség fogházába.

Megarkoztek a Szent Imre érmek. A Szent Imre jubileumi eszterdó egyik legkedvesebb és legmáradandóbb emléke a lilomos királyfi portyját ábrázoló érem. A szép ki dolgozatu masszív oxidált érmekre Szent Imre koronás fejét vásták a következő felirattal: „Sanctus Emericus 1930“. A bajai belvárosi plébánia hivatalhoz most érkeztek meg a katólikus közönség számára ezek az érmek. A mindössze 50 fillérért kapható érmek megvételét figyelembe ajánljuk különösen azoknak, akik az augusztus 19—20-i budapesti országos ünnepségeken megjelennek. Az érmeket bárki megkaphatja a belvárosi plébánián.

Jégverés a madarasi megszállt részekben. Madarasi községben, különösen pedig a község határának megszállt részében tegnap nagy zivatar és jégverés volt. A gyümölcsben, a kutoricában és a szőlőben nagy kárt tett a jég.

Közgazdaság.

A talajvizsgálat jelentősége

A gazdasági növényzet fejlődését, a termés nagyságát, mint ismeretes számos nagyon különböző tényező befolyásolja. Többek között mindenestre rendkívül fontos szerepe van az időjárásnak, a gondos és helyes talajmunkának, mely utóbbival bizonyos mértékig, még az időjárás mostohaságát is ellensúlyozhatjuk. P. megfelelő talajmunkával bizonyos mértékig védkezhetünk a szárazság ellen is, az által, hogy gátoljuk a talajból a víz elpárolgását, konzerváljuk a talaj nedvességét.

De ezek mellett nagyon fontos szerepet játszik a talaj minősége, sajátosága, tápanyaggazdagsága vagy szegénysége, esetleges hibája vagy betegsége stb is. Hiszen elég gyakran tapasztalhatjuk azt is, hogy a gondos talajmunka, a szokásos trágyázás és az elég türtelős kedvező időjárás mellett sem fejlődnek a növények elég jól, nem kielégítő a termés. Ennek oka a talaj belső tulajdonságaiban van, amit a gazda nem tud megállapítani s így nem tudja azt sem, hogy mit kellene tennie, hogy az egyes gazdasági növényei jobban fejlődjenek, nagyobb termésre legyenek. A talajvizsgálattal azonban, ha nem is mindig, de bizonyos mellékörülmények figyelembe vételével elég gyakran megtalálhatjuk annak az okát s ha már azt ismerjük könnyebben tudunk módot találni arra is, hogy miként segítsünk a bajon.

A talajvizsgálattal támpontot nyernünk arra, hogy a talajunk az egyes tápanyagokban gazdag-e vagy szegény és elsősorban milyen tápanyagot szükséges vagy legalább is tápanyagos pótolni. A talajvizsgálat alapján megtudjuk azt, hogy a talajunk lugos-e vagy savanyu (sem az erősen savanyu, sem az erősen lugos talaj nem kedvező a növényeknek) van-e benne elég mész, az esetleges rossz struktúráját, nehezen munkálhatóságát mi okozza s ha esetleg szikes, milyen sajátosú szikes, milyen mennyiségű és minőségű káros

só van benne és milyen anyaggal lehetne azt megjavítani s a javítástól kb. milyen eredmény várható stb. stb.

Mindezek ismeret nélkül okszerű trágyázást, talajjavítást nem végezhetünk, mert anélkül minden erre irányuló próbálgatás csak sötétben való tepogatás. Ha okszerűen, tudatosan akarjuk a talajunk termőképességét fokozni, a termésünket növelni, előbb meg kell ismerünk annak sajátosságát, amit a talajvizsgálattal érhetünk el. Németországban már nagyon elterjedt a talajvizsgálat, ott a gazdák igen jelentékeny részesébe van, hogy a földjüket minél jobban kihasználják, minél többet termeljenek. A talajvizsgálattal elég sok eredménytelen próbálgatásnak, hiábavaló kiadásnak elejét veheti s így gyorsabban és biztosabban elérheti a többtermelést.

Ugyan sokan azt mondják, hogy minek termeljük többet hiszen még a keveset sem tudjuk jól értékesíteni. De ez nagyon helytelen nézet, mert ha kevés költséggel többet lehet értékesíteni, akkor a keveset is értékesíteni lehet. A talajvizsgálattal a keveset is értékesíteni lehet, mert az alacsony árak mellett is jelentékenyen fokozható a hozadék. Sok kellő jövedelmet csak úgy biztosíthat a gazda ha aránylag kis költséggel minél többet termel.

A talajvizsgálatok nagy jelentőségét a földművelésügyi miniszter ur állította és talajvizsgáló Állomásokat létesített. Ezek legjelentősebb ilyen intézményünk az alföldi mezőgazdasági intézet keretében működő talajtermi és agrochemiai kísérleti állomás Szeged. Ezen állami intézmény a szükséges talajvizsgálatokat elvégzi és azok alapján utmutatásokat, tanácsokat nyújt a helyes trágyázásra és talajjavításra. A vizsgálatokhoz szükséges talajminták vételére a részletes utasításokat a nevezett állomás a hozzáfordulóknak megadja.

Talajvizsgáló Állomás Ul. Etele utca r. l.
Feladása kiadó és kiadóhivatal vezető
DR. NAMUSICH JÓZSEF.

Gazdák körében

elhelyezendő cikkek eladására és az eladás szervezésére, helyi képviselők felállítására, ezen képviselők irányítására és ellenőrzésére, jutalék és fix jövedelemmel alkalmaz, világválatat, igyekvő, vasszorgalmu egyént. Irásbeli ajánlatot „Vasakarát” jellegre a kiadóba.

Kivonatos verseny-tárgyalási hirdetmény

A zirci, pilisi, pásztói és szentgöthárdi egyesített ciszterci apátságok apátja a bajai III. Béla redőlgimnázium, valamint a bajai ciszterci rendház kibővítési és átalakítási munkáinak vállalatbáradára céljából 1930 évi augusztus hó 27-én zárt irásbeli versenytárgyalást tart. Az egyes munkacsoportok a következők:

- I. Földmunka;
- II. bontási, kőműves-, elhelyező, szigetelő és vas munka;
- III. vasbeton munka;
- IV. ács munka;
- V. tetőfedő munka;
- VI. bádogos munka;
- VII. szűk munka;
- VIII. asztalos-, lakatos-, mázólo- és üveges munka;
- IX. burkoló munka;
- X. padlózó munka;
- XI. szobafestő munka;
- XII. fa- és vaszerenyredőny munka;
- XIII. kályhás- és tűzhely munka.

A teljesítendő munkákra vonatkozó felvilágosításokat a tervező építész: Nagy Márton (Budapest, II. Keleti Károly u 11) irodája ad. Az ajánlati úrlapok és részletes versenytárgyalási feltételek, esetleg tervek önköltségi áron a tervezőnél, valamint a bajai m. kir. Államépítészeti hivatalnál szerezhetők be.

Baja, 1930. augusztus hó 4 én.

Az apátur megbízásából:

Dr. Tordai Anyos
gimn. igazgató, házfőnök.

U-R-A-N-I-A

1930. augusztus hó 6-an, szerdán délután 6 és este fél 9 órakor.

Az idei szezon két kiváló ujdonsága

Szibériai bilincsek.

Dráma a szenvedések földjének lakóiról 9 felvonásban. Főszerepben: Renee Heribel és Fritz Kortner. Kísérő filmje:

TITKOS PARANCS.

Víg kalandor játék 8 felvonásban. Főszereplők: Carlo Aldini. Híradók.
Kedvező idő esetén az esti előadás a kertben.

Apró hirdetések

Egy szoba konyhás lakást keresek az Uránia mozi közelébe.

Tiszta száraz egészséges butorozott szobát keresek a főtér közelébe.

Egy kisebbfajta jégszekrényt keresek megvételre. Címet a kiadóban kérem.

Egy komplett haloszoba tutor eladó. Tóth Kálmán utca 36/b.

Pénzárkezelésben és könyvelésben jártas leány állást keres. Cím a kiadóban.

80—00 kg malacot keresek megvételre. Szent László u. 38.

Köztes fiukat lakással elvételre. Cím a kiadóban.

Egy üléshelyiség berendezéssel vagy anélkül kiadó. Erzsébet királyné u. 20.

Egy antik divan eladó. Jufusz Ferenc u. 41.

Egy konyhaszekrényt keresek megvételre. Cím a kiadóban.

Használt női cipők eladók. Szent László utca 38 alatt.

Négy középiskolát végzett fiú tanulóknak felvételik az Uj Élet könyvkereskedésében.

Egy külön bejárattal butorozott szoba, villany világítással augusztus 15-re kiadó Kőlcsey-u. 18.

Butorozott utcai szoba külön bejárattal a Haynald utcában kiadó. Cím a kiadóban.

Használt ablakok és egy 20 méter hosszú erős kötél, hordók leengedésére szolgáló, vendéglősök részére eladó. Szent László u. 38.

Két kosztos fiút teljes ellátással felveszek. Cím a kiadóban.

Egy vagy két diákot kosztára elvállalok a környékből. Cím a kiadóban.

Egy nagy 25—30 személyes motorcsónak eladó. Cím a kiadóban.

Tankönyvmegrendeléseket előjegyezni lehet már most az Uj Élet R. T. könyvkereskedésében.

Két utcai, vagy udvari szobát keresünk az Uránia mozi közelében. Cím a kiadóban.

Jó karban lévő hosszú zongora jutányos áron eladó, tanulóknak kiválóan alkalmas. Cím Rakoczy Ferenc u. 13. a.

Megbízható házvezetőnő ajánkozik plébániára, jobb házaspárhoz stb. Külső gazdasághoz is ért. Cím a kiadóban.

Motorcsónakot veszek. Cím a kiadóban.

Vásároljon az Uj Életben.

föld tanyával együtt ELADÓ.

Ugyanott 23 kis holdas prima föld tanyával együtt eladó. Mindkettő városhoz és vasutállomáshoz közel.

Érdeklődni lehet:

BAJASZT-ISTVÁN

Rakoczy u. 283 szám.

Eladó ház hely.

Vasút soron a Bajnok utcában. Érdeklődni lehet

dr. Mészöly Miklós

baiai ügyvédnél.

Saját gyártmányu

LÓ SZÓR

paszirszíták

paszirteknők

olesón kaphatók

UTRY-nál

Telefon 280. Erzsébet kir.-u. 38.

Kitűnő

kereseti

lehetőség

kinálkozik agilis, szorgalmas, tevékeny uriember számára. Bővebb felvilágosítás a kiadóhivatásban kapható.

Ejjeli szolgálatot tart

reggel fél 8 óráig és vesénap délután nyitva

augusztus 4-től augusztus 11-ig.

Lovasy Ödön

dr. Geiringer János

gyógyvezetési.

Hirdessen a

„BAJAI UJSÁG“-ban!

VARRÓGÉP

JAVÍTÁS

SZAKSZERŰEN

ÉS GYORSAN.

SINGER VARRÓGÉP RÉSZV. TÁRS.
Erzsébet királyné utca 10.

Laky berautója

megrendelhető

ugy éjjel mint nappal

Telefon: 375.

Telefon: 375.

Húscsomagolópapír

hentesek és mészárosok részére, kapható az
UJ ÉLET NYOMDA R. T. PAPIRKERESKEDÉSÉBEN.
10 kg. vételnél árkedvezmény.

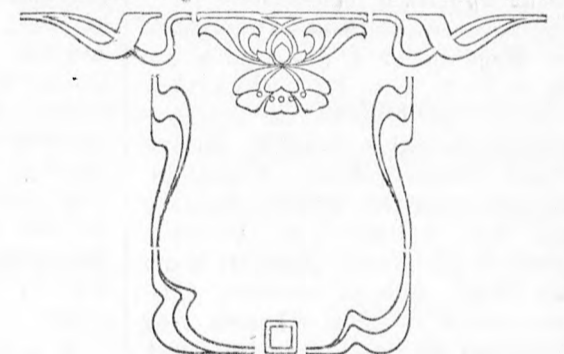
GRAND HOTEL

PARK

NAGYSZALLODA

BUDAPEST

VIII. BAROS-TÉR 10. SZÁM

Családi szálloda a Keleti pályaudvar érkezési oldalával szemben. 200 szoba, központi fűtés, melegvíz, fürdőszobák. Előzékeny kiszolgálás. Kényelmes, minden fölösleges luxus nélkül. Mérsékelt árak.

Saját gyártmányu

nyugágyak és vas táborigyák

előnyösen beszerezhetők Utry Pál Fiainál

Telefon: 280. Erzsébet kir.-né utca 38. Telefon: 280.

Akar jó könyveket olvasni?

Még részletre is kaphat az „UJ ÉLET R. T.”-nél Baján.